

Agerdyrkningsberetning.

(Fra Slutningen af Oktober).

I forrige Agerdyrkningsberetning gave vi en Oversigt over Vejret i Maj, Juni og Juli Maaneder og dets Indflydelse paa Forholdene i Landbruget særlig med Hensyn til Udviklingen af Græs og Sæd. Udsigterne vare da saa mislige som vel tænkeligt, idet al Vegetation svandt hen eller hæmmedes i sin Udvikling ved den usædvanlige Varme og Tørke. Ved det senere fugtige og mere normale Vejr i Juli og August forandredes Forholdene betydeligt og Udsigterne med Hensyn til Høstudbyttet forbedredes noget, særlig i kvantitativ Henseende, medens Kvaliteten paa Grund af mangelfuld Udvikling eller ufuldstændig Modning hyppig lod en Del tilbage at ønske.

Vi tillade os efter »Dagbladet« at give efterfølgende tabellariske Oversigt over Høstens Udfald for de enkelte Amter, der er Resultatet af c. 230 Indberetninger angaaende Høsten, der ere indsamlede iaar ligesom tidligere Aar. Tallene ere fremkomne ved at Betegnelsen »over Middelhøst« er givet en Talværdi af 1,5, »Middelhøst« en Værdi af 1 og »under Middelhøst« en Værdi af 0,5.

Efter de fyldige Meddelelser, vi have modtaget fra vore Korrespondenter, skulle vi i følgende Beretning søge at give en Fremstilling af Udbyttet af de enkelte Sædarter, af Besætningerne og iøvrigt af de Forhold i Agerbruget,

Høstudbyttet for 1889 for de enkelte Amter.
Gjennemsnitsfortegnelsen ifølge »Dagbladet«.

	Hvede	Rug	Byg	Havre	Blantsæd	Ærter	Sommer- græsning	Grønt- foder	Roer og Gulerdr.	Kartofler	Agerhø	Enghø
Kjøbenhavn.....	0.8	0.8	0.8	0.7	0.8	1.5	0.9	0.7	0.9	1.2	0.9	0.8
Frederiksborg.....	0.9	1.0	0.6	0.7	0.6	0.8	0.8	0.5	1.3	1.2	0.6	0.9
Holbæk.....	0.8	0.9	0.7	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.8	1.1	0.8	1.1
Sorø.....	1.0	1.0	0.7	0.7	0.7	0.6	0.7	0.7	1.0	1.1	0.7	0.9
Præstø.....	0.9	1.1	0.7	0.6	0.7	0.7	0.8	0.7	1.1	1.2	0.9	1.1
Bornholm.....	0.7	0.9	0.7	0.6	0.7	0.7	1.1	0.8	0.8	1.3	0.8	1.0
Maribo.....	0.8	1.0	1.0	0.5	0.9	1.2	1.1	0.9	1.0	1.0	1.0	1.0
Odense.....	1.1	1.2	0.8	0.8	0.8	0.8	0.9	0.8	1.0	0.9	0.9	1.1
Svendborg.....	1.1	1.3	1.0	0.7	0.8	0.6	0.8	0.7	0.9	0.9	0.9	1.0
Aarhus.....	1.3	1.4	0.8	0.6	0.8	0.9	0.8	0.8	1.0	1.0	1.3	1.1
Randers.....	0.9	1.1	0.6	0.6	0.7	0.8	0.8	0.8	1.0	1.1	0.7	1.0
Aalborg.....	0.8	1.0	0.6	0.5	0.6	0.5	0.9	0.8	0.9	1.2	1.0	1.2
Hjørring.....	0.5	0.9	0.9	0.5	0.7	1.5	0.9	0.8	0.7	1.3	1.0	0.8
Thisted.....	1.0	1.1	0.6	0.7	0.6	0.8	1.0	0.8	0.9	1.3	0.8	1.3
Viborg.....	»	1.1	0.6	0.6	0.5	0.7	0.9	0.9	0.9	1.1	1.1	1.2
Ringkjøbing.....	0.8	1.3	0.6	0.6	0.7	0.5	0.8	0.7	1.0	1.1	1.1	1.4
Vejle.....	1.1	1.3	0.7	0.5	0.6	0.5	0.8	0.8	0.8	1.1	1.0	1.1
Ribe.....	1.2	1.3	0.6	0.5	0.6	0.8	0.8	0.8	0.9	1.1	1.3	1.4
Nordslesvig.....	1.3	1.3	0.8	0.8	1.0	1.0	0.8	0.8	0.8	1.0	0.9	1.0

der kunne bidrage til at karakterisere dette Landbrugsaar i Modsætning til dets Forgængere.

I Foraaret stod den nye Kløver saa tæt og frodig, som man kunde ønske, og gav de bedste Forhaabninger om en ualmindelig rig Høst af Agerhø; men den stærke Varme og Tørke i Maj og Juni hængede Vegetationen og hindrede de Kløver- og Græsmarker, der engang vare afædte fra at spire paany, af hvilken Grund det blev nødvendigt at udvide Græsningsarealet, som da blev større end ønskeligt, men som Følge heraf bleve de til Høslæt bestemte Arealer mange Steder betydeligt indskrænkede, ja, endog fuldstændig reducerede. Saaledes meddeles fra Midtsjælland, at der ikke er avlet noget Agerhø, fordi Kreaturerne have opædt alt Kløver og Græs foruden Tilskud af Grøntfoderafgrøder. Paa Bornholm er kun høstet et Læs Agerhø pr. Td. Ld., og der har gennemgaaende kun været en lille Avl deraf paa Amager og i Jyllands magrere Egne. Som Modsætning hertil synes der at have været en usædvanlig rig Avl af Agerhø paa Falster, Sydsjælland og i Aarhuseggen.

Fra alle Landets Egne meddeles, at Kløverhøet er af en usædvanlig god Kvalitet, og i de Egne, hvor Udbyttet deraf har været nogenlunde, vil det være en god Støtte til at komme over det ellers i mange Egne meget foderknappe Aar. Af Engene have særlig de lavtliggende, fugtige og de, der kunne overrisles, givet en god Middelhøst af Hø, medens Græsset paa de højere liggende har været kort og lidet fyldende. Paa de udtørrede Arealer af Søborg Sø er der iaar avlet 30% mindre end ifjor. Fra Randers meddeles, at Engene iberegnet Efterslætten have givet 6 Læs Hø pr. Td. Ld. Hvor Efterslætten i Jylland er slaet i Begyndelsen af September, er Bjergningen i Reglen lykkedes godt, men hvad der er slaet senere er saa godt som ødelagt. Fra Bornholm klages over, at man ikke har kunnet faa den sidst slaede Efterslæt tørret; den sammenkjørtes da i grøn Tilstand, blandedes med Halm og saltedes meget stærkt, men er alligevel i høj Grad brændt sammen.

Udbyttet af Kornhøsten har været meget forskjelligt i Landets forskjellige Egne alt eftersom Regnbyggerne ere faldne, og medens man i nogle er vel tilfreds dermed og sætter det til en god Middelhøst og derover, klager man i andre og ikke uden Grund, ikke alene over Kvantiteten, men ogsaa over Kvaliteten, hvilket sidste for en stor Del skyldes det ustadige Høstvejr i den sidste Halvdel af August, hvorved Høsten paa de store Gaarde tillige sinkedes betydelig, saa de først fik indhøstet i September Maaned, og i enkelte Egne af Jylland er den sidste Sæd endog først kommen i Hus i Slutningen af Oktober og selvfølgelig tildels ødelagt baade i Straa og i Kjærne. Hvor man er bleven færdig med Høsten inden Midten af September, synes alt at være høstet godt.

Hveden har iaar givet et meget forskjelligt Udbytte, og særlig synes de hvededyrkende Egne, hvor den er af største Betydning for Aarets samlede Udbytte, at have været uheldigst stillede. Naar undtages Egnene omkring Aarhus og Middelfart, hvor Hveden har været lang i Straaet og har givet 6 à 8 Læs pr. Td. Ld., synes den i alle andre Egne af Landet at have været tynd og kort i Straaet og har kun givet 3 à 4 Læs pr. Td. Land. I Forhold til Halmængden har Hveden været »gigtig«. I det nordlige Fyen ventes 20 Fold. Paa Vestlolland har man tærsket 5 Tdr. pr. Læs, medens man paa Falster og flere Egne paa Sjælland kun tør ansætte Udbytte til 10 à 12 Fold. Kvaliteten omtales gennemgaaende som god, idet største Delen af Hveden blev høstet inden Regnperioden i August Maaned.

Skjønt mange af Landets Egne kun have givet et mindre godt Udbytte, vil dette dog for Hvedens Vedkommende næppe kunne sættes under en Middelhøst.

Rugen synes at kunne betegnes som Aarets bedste Afgrøde, undtagen for Jyllands magre Egne og en enkelt Egn i Midtsjælland, hvor den kun har givet et tarveligt Udbytte. Gennemgaaende omtales Rugen som godt fyldende med lange og vel udviklede Ax. I det nordvestlige

Sjælland og fra Middelfartegnen angives der at være høstet c. 10 Læs pr. Td. Land, og Kjærneudbyttet anslaaes til 14 à 16 Fold. Paa Amager er der avlet en Del under det almindelige, næppe over 12 à 13 Fold, men Kvaliteten er god. Fra Thy meddeles, at Rugen var ualmindelig godt kjærnesat, medens den fyldte mindre godt. I flere jyske Egne har den »givet over Forventning«, men i andre, hvor den var tynd, blev den skoldet af Solen og gav kun svange Kjærner og et meget tarveligt Udbytte.

Skjønt en Del af Vintersæden langt fra har været saa god som ønskeligt, stiller Forholdet sig dog betydelig værre for Vaarsædens Vedkommende, der mange Steder har givet langt under en Middelhøst og tilmed af en meget tarvelig Kvalitet. Paa Grund af det tørre og varme Foraar og Forsommer spirede kun den Vaarsæd jevnt og godt, der blev saaet tidlig, medens senere saaet kun kom meget mangelfuldt op, og mange Sædekorn spirede først langt hen i Sommeren, eftersom der faldt Regn i de forskjellige Egne. Omendskjønt tidlig saaet Vaarsæd, som nævnt spirede godt, saa blev den dog senere hæmmet betydelig i Væksten og blev tynd, idet Sideskuddene paa Grund af Tørken ikke kunde udvikle sig. I mange Tilfælde kunde Axene ikke »skride ud«, og Kjærnen blev da selvfølgelig mangelfuldt udviklet. Sildig saaet Vaarsæd kom først saa sent i Groning, at den kunde nyde godt af Regnen i Juli Maaned; men den kunde som Følge af denne sene Væxt ikke naa at blive moden i flere Egne, inden den, paa Grund af den fremskredne Aarstid, maatte mejes, og vil kun kunne benyttes som Kreaturfoder.

Hvad der er sagt om Vaarsæden i Almindelighed gjælder ogsaa for Bygget, der næppe har givet en Middelhøst i nogen af Landets Egne undtagen i det sydlige Fyen og paa Lolland, hvor en af vore Korrespondenter skriver, at det og især Prenticebygget har »overgaaet al Forventning.« Alle de øvrige Egne af Landet have under og endog langt under en Middelhøst, og dette er ikke alene Tilfældet i Jyllands magrere Egne, men fra Falster meddeles,

at der kun er avlet det Halve af hvad man plejer, og at Udbyttet har været mindre end det i Mands Minde kan erindres. Mange Steder er der kun avlet 1 à 2 Læs pr. Td. Ld. Byggets Kvalitet lader ogsaa en Del tilbage at ønske, idet meget deraf paa Grund af hele dets Udvikling er blevet »tvemodent«, og det giver som Følge deraf megen Smaasæd; men det led tillige meget ved det regnfulde Høstvejr, og Farven er herved bleven meget forskellig, sjældnen som den burde være, men hyppig mørk og graalig, og tilmed har det ikke kunnet undgaaes, at de Ax, der sad i Rodenden paa Negene, spirede. Baade Halm og Kjærne have lidt meget i den fugtige Efterhøst og ere blevne stærkt udvadskede.

Bygpriserne omtales at være betydelig højere iaar for fint Maltbyg end i foregaaende Aar.

Fra Eggen Syd for Aalborg meddeles, at Vinterbyg synes at ville faa Betydning. Det var iaar modent i Slutningen af Juni.

Havre har været Aarets sletteste Afgrøde og har givet under en Middelhøst, der endog i visse af Jyllands Egne har været saa langt under, at den noget nær kunde betegnes som Misvæxt baade med Hensyn til Straa og Kjærne. Meddelelserne om Havren lyde kun gunstige fra Sydfyen, hvor den betegnes som Aarets bedste Afgrøde, og fra Aarhuseggen, hvor vor Korrespondent skriver, at den skjæpper udmærket og er af god Kvalitet, og da Prisen tilmed er høj, antages det, at mange ville sælge og atter købe andre Foderstoffer, og da særlig Majs.

Blandsæden staaer mellem Byg og Havre og er som Regel kun lidet lovende hverken med Hensyn til Kjærne eller Halm.

Fra mange Egne omtales, at Bælgfrugterne dyrkes mindre og mindre. Kun een af vore Korrespondenter (paa Sjælland) omtaler, at Ærterne ere udmærkede baade med Hensyn til Fyld og Fold, og i Aarhuseggen synes de tilfredsstillende, men i alle andre Egne betegnes de som daarlige, tarvelige, lidet fyldende, elendige og tildels mislykkede, og disse Udtalelser gjælde ikke alene

for Ærternes Vedkommende, men ogsaa for Bønner og Vikker.

I Hammerum Herred er dyrket en Del Boghvede, hvoraf nogen og endda den største Del er slet som Følge af mindre heldig Saatid, medens anden er saa glimrende, at man sjælden har seet den saa god.

Hvad Handelsplanterne angaaer, da meddeles fra Horsenseggen, at Cikorie har givet et daarligt Udbytte; derimod har Tobak i Middelfarteggen givet et stort Udbytte og er tillige bleven heldig bjerget, og dersom Prisen bliver lige saa god som tidligere, antages flere Stykker at ville give en Indtægt, der svarer til 300 Kr. pr. Td. Ld.

Halm mængden omtales fra saa godt som alle Egne som meget lille, saa der gennemgaaende skal anvendes stor Sparsommelighed for at fodre Besætningerne igjennem Vinteren, og tilmed har Kvaliteten lidt meget ved det regnfulde Vejr, saa der forekommer ikke saa lidt muggen Halm. I Vendsyssel anslaaes Vinterhalmen til 20—25 pCt. og Vaarsædshalmen til 30—50 pCt. under Middelhøst; i Modsætning hertil synes der at være rigelig Halm i Egnene omkring Aarhus og Middelfart. I Vordingborgeggen bydes 2 à 2½ Øre og paa Amager 3 à 4 Øre pr. Pd. Rughalm. Med Hensyn til Saatiden, da ere Meningerne derom meget delte, idet mange Udtalelser ere til Fordel for den sildige, medens andre foretrække den tidlige Saaning, hvad dog ogsaa gennemgaaende synes at have været heldigst særlig for Udviklingen af Kjærnen. Sildig saet Vaarsæd har kunnet nyde godt af Regnen i Juli, hvorved der er naaet en mulig større Halmmængde, men Kjærnen er til Gjengjæld i mange Tilfælde kun meget ufuldstændig udviklet.

Indbjergningen af Sæden har for den Del deraf, som først var tjenlig efter Midten af August, været meget vanskelig og besværlig, idet de hyppige og ofte stærkt blødende Regnbyger gjenneblødte Negene fuldstændig, saa hyppige Omsætninger af Hobene i mange Tilfælde var nødvendig; enkelte Steder maatte man endog løse Baandene paa Negene, og endda lykkedes det ikke at faa disse saa tørre som ønskeligt.

I de fleste Tilfælde har man anvendt den for hver Egn specielle Høstmaade, som nu engang har vundet Hævd og lettest udføres af vedkommende Egns Arbejdere. Undtagelsesvis har Sæden ligget paa Skaar, men i Reglen er den bleven bundet strax efter Mejningen og sat i Langhobe af forskjellig Størrelse, fra 4 til 16, 20 Neg. Enkelte Steder ere Hobene dækkede med Rivelse, hvilket har beskyttet dem godt. At sætte Sæden i smaa Stakke, naar den omtrent er tør, anbefales af flere Korrespondenter. og denne Høstmaade maa ogsaa ansees for at være den mest betryggende, idet saadanne Smaastakke, der indeholde omkring $\frac{1}{3}$ Læs, næsten ikke kunne gennemregnes, naar de ere satte ordentlig og dækkede med Rivelse, ligesom de, selv efter en stærk Regn hurtig ere tjenlige til Hjemkjørsel.

En enkelt Korrespondent omtaler de i Handelen gaaende maskinspundne Halmbaand som et tvivlsomt Gode, idet de let give Anledning til, at Negene bindes for store, hvad navnlig kan være meget misligt i en vaad Høst.

Mejemaskiner ere iaar kun blevne benyttede i lille Udstrækning, dels fordi Sæden har været kort, tynd og ofte grøn, samt nedslaaet af stærke Regnskyl, og dels fordi Brugen af dem har været vanskeliggjort ved det regnfulde Vejr, der tilsidst gjorde Jorden for vaad til at befærdes af dem. Rigelig tilstedeværende Arbejdskraft har flere Steder gjort Mejemaskinerne overflødige, og paa andre har man fuldstændig opgivet Brugen af dem og sat dem bort.

Kartoflerne have gennemgaaende, med Undtagelse af Eyen, givet et godt Udbytte, der paa Amager angives til 150 Tdr. pr. Td. Ld. Fra flere Egne og særlig fra Falster klages over, at de ere angrebne af Sygdom, medens de paa lettere Jorder i Nordsjælland ere blevne meget »skruppede«. Magnum bonum omtales som den Kartoffel, der bedst af alle dyrkede Sorter har overstaaet Sygdommen.

Fra Grenaaegnen meddeles, at Brænderierne der kun betale 1 Kr. 75 Øre pr. Td. Kartoffler, hvad der er noget lavere end tidligere.

Roerne, med hvilke det en Tid i Sommer saa meget misligt ud, idet Frøet paa Grund af Tørken kun spirede meget mangelfuldt, ere senere ved den fugtige Eftersommer komne godt i Groning og have gennemgaaende givet et over Forventning stort Udbytte, og særlig synes de Roer at have havt Fortrinet, der vare saaede paa flad Jord og saa tidlig, at de kunne nyde godt af Vinterfugtigheden i Jorden. Det Frø, der blev saaet paa Kamme, kom mange Steder saa ufuldstændig op, at man ompløjede de saaledes besaaede Roestykker, hvad dog maaske var mindre heldigt; thi var Roeafgrøden end ikke bleven stor, saa bleve de istedetfor saaede Afgrøder af Grønfoderplanter o. l. sikkert endnu mindre, da ogsaa dettes Frø paa Grund af den vedvarende Tørke kun vanskelig kunde spire. Paa Langeland synes Roedyrking at være i Aftagen. Fra Jylland klages over, at Turnips flere Steder har udviklet mest Blade og kun meget smaa Roer. I Modsætning hertil er der paa Amager høstet 4—500 Tdr. Runkelroer pr. Td. Land, og paa Vestlolland overgaa Sukkerroerne langt tidligere Aars Avl, idet de have givet et Udbytte af 5—600 Centner pr. Td. Ld. med det usædvanlige Sukkerindhold af 14—16 pCt.

Af Plantesygdomme kan foruden ovennævnte Kartoffelsygdom nævnes Støvbrand paa Bygget i Sydsjælland og Horsenseggen, samt Rust paa Stængel og Blade i Jyllands magrere Egne, hvor den flere Steder i den Grad har angrebet Havren, at Straaet er omtrent ubrugeligt og uden Næringsværdi og paa Steder endog fuldstændig ødelagt.

Med Hensyn til Insektangreb, da have Oldenborrelarverne huseret temmelig slemt i flere af Landets Egne og bidraget til yderligere at forringe den i Forvejen lidet fyldende Høst. Paa Langeland saa man Stykker i Roemarkerne paa indtil $\frac{1}{2}$ Td. Lds. Størrelse, hvor alt, selv Tidsler og Følfod, var fuldstændig raseret. Desuden omtales Oldenborrelarverne at have anrettet en Del Skade i Egnene ved Præstø, Ringsted, Horsens og Aarhus. I Sydfyen har en Korrespondent samlet

1000 Pd. Larver ved Efteraarspløjningen, og i Eggen ved Hobro, hvor Vaarkorn og Roer paa Steder var fuldstændig afbidt, var Jorden ved Efteraarspløjningen fuld af Larver. Paa Falster have Bladlus og Kaalorme anrettet en Del Ødelæggelse paa Bønner og Roer.

Sommergræsningen tegnede i Foraaret til at blive usædvanlig rigelig, og der var ogsaa god Græsning, paa Steder endog Overflod deraf, til Kreaturerne den første Maaned efter Udbindingen, men saa begyndte Vanskelighederne, idet de Kløver- og Græsmarker, der engang vare afbidte, ikke groede paany paa Grund af Varmen og Tørken, og mange Steder synes Kreaturerne at have lidt Mangel tiltrods for delvis anvendt Staldfodring. Juni og Juli Maaneder have i de fleste af Landets Egne givet mere end tarvelig Græsning, saa det var nødvendigt at tage forskjellige Forholdsregler — hovedsagentlig Staldfodring eller Tilskud af Kraftfoder paa Marken — for at skaffe Kreaturerne nogenlunde tilstrækkeligt Foder. Hvor man havde Grøntfoderplanter, anvendtes de først; men da de i Reglen ikke fyldte meget, bleve de snart opbrugte, og man benyttede da i mange Tilfælde større eller mindre Stykker af Sædmarkerne, der bleve slaaede og opfodrede paa Stald ved Siden af Kraftfoder, gammel Halm og Hø; men denne Fodringsmaade har medført de Ulemper, dels at forringe de i Forvejen ikke store Beholdninger af Hø og Halm, som saaledes ere gaaede tabte for Vinterfodringen og dels at fordyre Sommerfodringen betydelig. I enkelte Egne have lavtliggende, fugtige Enge og ligeledes lavere Græsgange givet rigelig Græsning. I Slutningen af Juli og Begyndelsen af August begyndte Udsigterne at bedre sig betydelig med Hensyn til Græsningen, der saagodtsom overalt har været rigelig gennem hele Efteraaret og tilladt Kreaturerne at gaa usædvanlig længe ude; dog er det mere vandede Græs om Efteraaret næppe tilstrækkelig tjenlig i Længden for dem, der tillige havde lidt endel ved det fugtige Vejr; men ikke desto mindre synes de dog gennemgaaende at være komne paa Stald i godt Huld.

For at hjælpe paa Eftergræsningen blev der mange Steder saaet Raps, Boghvede, gul Sennep o. l. i Rugstubben, dog med tvivlsom Nytte.

Som Følge af den knappe Græsning har Mejeriudbyttet for Sommeren for mange Egnes Vedkommende været under det Normale. Mange Steder havde Kreaturerne Vanskelighed nok ved at vedligeholde Huldet endsige at give rigelig Mælk tillige. Hvor Sommerstaldfodring har været ordentlig gennemført synes Udbyttet ogsaa at have været godt, men ikke desto mindre er Indtægten forringet betydelig ved det kostbare Tilskud af Kraftfoder. Smørudbyttet synes gennemgaaende at have været tilfredsstillende i Forhold til Mælkemængden med Undtagelse af den varmeste Tid. De høje Svinepriser have haft en væsentlig Indflydelse paa Udbyttet af Mejerierne i Sommer. Udsigterne for Vinterfodringen ere meget forskellige. Medens man i flere Egne har rigelig Halm, saa man endog kan sælge betydelig deraf, kan man i andre nok med Sparsommelighed fodre igjennem uden at risikere at udsættes for Fodermangel, hvorunder adskillige Egne sikkert ville komme til at lide. For at bøde saa meget herpaa som muligt anføres, at der flere Steder benyttes Blade, Tang og Tørvesmuld til Strøelse. Nogle Korrespondenter klage over at Vinterfodringen vil blive for dyr, fordi der maa kjøbes mere Kraftfoder end sædvanligt, da meget Hø er anvendt til Sommerstaldfodringen; andre omtale, at Halmen synes udrøj og at have tabt betydelig i Næringsværdi ved at blive stærkt udvadsket af Regnen i Høsten. Medens Roeaffald fra Sukkerfabrikkerne tidligere er betalt med 16—20 Øre pr. Centner i Sydfyen, er Prisen derpaa iaar omtrent steget til det dobbelte.

Gjennemgaaende have Kreaturpriserne været ganske tilfredsstillende indtil Begyndelsen af Oktober, da de begyndte at dale, og især ere de nedadgaaende i de Egne, hvør der er mindst Udsigt til at kunne fodre Besætningerne igjennem Vinteren, ligesom ogsaa mange sælge

af Pengetrang; Priserne ere højest paa Lødekøer, der angives at være betalte med indtil 280 Kr. pr. Stk. Unge Køer ere betalte med 170—200 Kr. og Kvier med omkring 150 Kr. Stykket. Tyre og Kvier til Fedning have opnaaet Priser af 16 à 20 Øre pr. Pd. lev. Vægt. I Jylland er der solgt en Del magert Kvæg til England og Skotland.

Vintersæden er i Reglen saadet tidlig iaar, i Løbet af September, men ikke under lige heldige Forhold, idet det mange Steder har været vanskeligt at udføre Saaningen heldig i den fugtige, opblødte Jord, medens den andre Steder er bleven saadet under meget gunstige Forhold. Som Regel staaer Vintersæden kraftig og busket, og hvor den er saadet tidlig frygtes for, at den skal udvikle sig for stærkt; men nogle omtale dog, at den er en Del tilbage i Udvikling og ikke har bredet sig saa meget som ønskeligt, særlig begrundet paa det fugtige, regnfulde Efteraar; dog vil den uden Tvivl de fleste Steder alt have faaet tilstrækkelig Kraft til at modstaa Vinteren.

Man var sent beskæftiget med Sammenkjørsel og Nedkuling af Roer samt Pløjning af Stubjord, der i flere Egne var en Del tilbage, og som hyppig var vanskelig at faa udført tilfredsstillende, da Jorden mange Steder var død og tung. Tærskningen søges fremmet paa mange Gaarde særlig begrundet paa den Mængde Mus, der findes, og som man frygter skulle ødelægge for meget af Sæden.

Tyendeforholdene omtales som meget vanskelige i mange Egne. Der er især Trang paa Piger til Mejerierne; men ogsaa mange unge Karle trække om fra Sted til Sted uden at ville tage fast Plads.

Aaret 1889 betegnes af mange som det sletteste i Rækken af slette Aar, og om end denne Betegnelse maaske er temmelig stærk, saa ere Forholdene for Landbruget dog vedblivende vanskelige og ere ikke blevne lettere ved de Resultater, Aaret har givet, om de ogsaa ere blevne adskillig bedre, end de i Forsommeren lode formode.

Af de modtagne Beretninger gjengives følgende:

Fra Søborgegnen. Det er smaat med Foder — Fyldefoder iaar; Priserne paa Hø og Halm ere høje, og der maa begyndes med Forsigtighed for at Vinterfodringen ikke skal komme tilkort med Halm og Hø. Tyre og Kvier ere solgte for 16 à 20 Øre pr. Pd. lev. Vægt. Tillægskvier dyre. Det har været vanskeligt paa mange Jorder at faa Vaarsæden lagt i nogenlunde bekvem Jord — overfyldt som den var af Regn fra August, da Nedslaget her i Egnen var 125 Millimeter — dog lykkedes det ret godt, i hvert Fald er den kommet godt frem. Andelsmejerier grassere fremdeles her paa Egnen; i disse Dage begynder Driften af et nyt. Hvert Sogn har nu omtrent sit, — men det er ikke nogen ublandet Fornøjelse at være Deltager eller Bestyrer, at dømme efter de skarpe gjensidige Angreb, der overalt give Gjenlyd.

Fra Amager. Høbjergningen, som foregik i Midten og Slutningen af Juni Maaned, under overordentlig gunstige Vejrforhold, gav det Resultat, at Kvaliteten af det indhøstede var saa fortrinlig, som man overhovedet kunde tænke sig, hvorimod Kvantiteten afgjort var under Middelhøst og gav kun 2½ à 3 Læs pr. Td. Land.

Udbyttet af Kartofler har i Almindelighed været fortrinligt, især hvad de nyere Sorter angaaer, der tillige have været fri for Sygdom — af disse Sorter høstedes adskillige Steder indtil 150 Tdr. pr. Td. L. — Rodfrugterne (Runkelroer, Kaalrabi og Gulerødder) give ligeledes et stort Udbytte, 400 à 500 Tdr. pr. Td. Land, og ere i dette Øjeblik for største Delen hjembjergede.

Fra Egnen Taastrup — Kjøge. Halmens Kvalitet falder højst forskjellig, idet Høsten blev afsluttet i et Tidsrum, der ligger mellem Midten af August og Begyndelsen af September; denne Tidsforskjel, der betingedes af den store Regnmængde, der faldt i sidste Halvdel af August (fra d. 4de til den 28de kun 3 regnfrie Dage) har sat sit Mærke paa Kva-

liteten af saavel Sæden som Halmen; iaar vil som Følge heraf de større Gaarde, der bleve sidst færdige, være langt uheldigere stillede end de mindre, hvor Arbejdskraften er forholdsvis større, og hvor man derfor er langt mere Herre over Forholdene. Man vil derfor iaar navnlig af Byg kunne finde alle mulige Kvaliteter repræsenterede indenfor samme Kreds.

Denne Sommer har ikke, for de veldrevne Jorders Vedkommende, været vanskeligere at fodre Kvægbesætningerne igjennem end saa mange andre; de fleste ere forberedte paa at benytte Grøntfoder en Tid af Sommeren, og da disse, hvad enten de bestode af Vikkehavre eller Blandinger med Sølvboghvede, i Reglen groede ret godt til, da Regnen kom i Juli Maaned, kunde man atter ved Høstens Begyndelse sætte Kvæget ud paa en god frodig Kløverbestand.

Fra Ringstedegnen. *Til stor Forundring seer jeg endnu i Begyndelsen af denne Uge (Slutningen af Oktober), ikke alene de fleste Køer ude paa Bøndermarkerne, men meget hyppig ogsaa Heste, ikke at tale om Plage og Ungkvæg; dette vidner om, at Folk har faaet nogen Skræk for Fodermangel. Og dertil kan jo være nogen Grund, idet Kvægbesætningerne ere forøgede ikke saa lidt i de senere Aar, — maaske nok mest iøjnefaldende hos Bønderne, der jo ogsaa ganske vist hidtil have holdt for faatallig Besætning. Nævnte Forøgelse er dog upaatvivlelig fremkaldt ved de — maaske snart for mange — Andelsmejerier, som gro op som Paddehatte, mindst et i hvert Sogn. Ja, det er pudsigt at se, at uden for næsten hvert Hus — hvor der holdes 1 à 2 Køer —, seer man de moderne Bliktransportspande, som vidne om, at ogsaa de sælge Mælken, som tidligere gik i Maverne.

Fra Egnen ved Jyderup. Regnen har jo gjort Bygget mørkt; og i det Hele taget ynde Kjøbmændene her de lyse Sorter, som vitterlig ikke ere høstede paa Fuldmodenhedstiden, men forinden, og hvor kan saa al Theori om, at Bygget skal

være modent, naar det høstes, hjælpe, naar Kjøberen vil have det saa lyst, at det maa høstes før Modenhed, for at faa den ønskede Farve. Her ere Fordringerne ganske som for 20 Aar siden, da man løstede Bygget omtrent naar det stod i »de røde Rader«.

Fra Slageseeegnen. Hvad Kjærneudbyttet angaaer, da ere Udtalelserne meget variable. Alle ere enige om, at Sæden skjæpper godt efter Fyldet; men det har ikke meget at sige, da mange have maattet lade sig nøje med 1 à 2 Læs pr. Td. Land. Alle Opgivelser ere meget ufuldkomne og mange meget sangvinske; men jeg troer det er bedst at vente til Fakta til Foraaret foreligge, og jeg er overbevist om, at den vil foraarsage en stor Skuffelse. For hvem der har smukt Maltbyg er jo 7 à 8 Øre en god Pris. — Hvad angaaer Mejning, Binding og i det Hele Høstmaaden, da bruges der mange forskellige Maader, der hver for sig kunne have Fordele. Den Mængde Halmbaad, der for Tiden laves og bruges, synes mig af tvivlsom Godhed, da de lange stærke Baand opmuntre Folkene til at binde for store Neg, hvilket har voldt meget Besvær i den vaade Høst. Jeg troer, at den bedste Regulator for Negenes Størrelse er at binde i Sæden og da ubetinget bruge de enkelte tyske Baand, hvorved ingen Kjærne afrides. Lægges Sæden (Vaarsæden) lidt paa Skaar, da foretrækker jeg ubetinget, især for Byg, den sjællandske Hobsætning, selvfølgelig naar den er godt sat, fast sammensat med opretstaaende Neg. Havre sættes maaske bedst paa slesvigsk eller jydsk Maner, men er da tilbøjelig til at blæse om. Men enhver maa jo for en Del rette sig efter Egnens Skikke, da Arbejderne ere meget indgroede i gammel Vane og næsten ikke til at faa derfra.

Kørnes tilstrækkelige Sommernæring har jo beroet paa, at der havdes en god og rigelig Staldfodring; thi uden Staldfodring eller Tilskud af Kjærne paa Græs, kunde Køerne ikke leve, langt mindre give Mælk. Her paa Gaarden, hvor vi havde jævn godt Staldfoder (Vikkehavre), have Køerne været to Gange paa Stald i Sommer og saa godt som intet Kraftfoder

er givet. Kjærnetilskud om Sommeren holder jeg ikke af, da det er dyrt og Mælken godt kan holdes oppe ved godt Grøn-foder. Jeg kommer let til at købe min Mælk paa en Aarstid, hvor jeg skulde have den tilsyneladende billig. Her havde vi som sagt et jævnt godt Udbytte og enkelte Andelsmejerier, som jeg besøgte, vedbleve at have godt med Mælk, skjøndt Markerne vare omtrent visne. Et Bevis paa, at Bonden er godt med paa Staldfodring.

Fra Faxe-Rønnede-Eggen. Kvaliteten af Kjærnen er for Vintersædens Vedkommende god, og for Vaarsæden vel ogsaa ret god, dog er der en Del Smaasæd, og Havren er som Regel noget let. Straaet led mange Steder meget af det regnfulde Vejr, saa at Halmen er bleven betydelig forringet, hvilket er saa meget mere beklageligt, som der kun er saa lidt af den, og der maa sikkerlig anvendes betydelig Økonomi for at kunne fodre igjennem, et Kunststykke, vi her ellers ikke ere videre drevne i.

Fra Stævns. Kreaturpriserne holde sig uforandrede; man havde ventet sig en stor Dalen, men den har endnu ikke viist sig. Priserne paa Slagtekvæg synes endog at være bedre end i de sidste Aar. Priserne paa Svin ere højere end i de sidste Aar, saa at Fedningen giver godt Overskud.

Vintersædens Lægning er foregaaet heldig, og da den faldt tidlig, staaer den nu meget lovende.

Stubjordspløjningen nærmer sig nu sin Afslutning. Den megen Regn har gjort Jorden tung og ubekvem, saa det har været et besværligt Arbejde, og man er ingenlunde saa tidlig paa Vej, som det engang saa ud til. For Roeoptagningen ere Forholdene heller ikke heldige.

Fra Vordingborgeggen. Det jævnt gode Udbytte af Høhøsten vil hjælpe noget til at komme over Vinteren uden Fodertrang, hvilket ellers nok kan befrygtes, især paa Eggen Øst for Vordingborg, der iaar har været uheldig

stillet med at faa Part i de faa gode Tordenbyger, som Sommeren bragte. At der er nogen Frygt tilstede for at Foderet ikke vil slaa til, kan man se af, at Halmopkjøbere overalt ere paa Færde, og allerede nu byde 2 à 2½ Øre for 1 Pd. Rughalm. — Sæden lader til at give ret godt, saa Udbyttet af Kjærne bliver forholdsvis langt bedre end af Haln.

Med Hensyn til Insektangreb paa Afgrøderne er Egnen for største Delen heldig stillet, kun Øst for Byen og opad Præstøkanten til hører man atter iaar Klage over Oldenborreangreb, der paa de Egne ere ret betydelige, og endnu yderligere reducere den i Forvejen lidet fyldende Høst.

Fra Møen. Høsten har været en Skuffelse. Det saa ikke godt ud i den tørre Tid i Sommer; men da vi saa endelig fik Regn, blev det meget værre. Vintersæden kan endda gaa an, men Vaarsæd har jeg gjennemgaaende ikke seet saa simpel som iaar. Og hvad der ikke var tarveligt, skulde nok Regnen gjøre simpel. Foderet har lidt meget, og mange Kjærner ligge paa Marken, som nu bedst sees, efter at de ere begyndte at spire. Havren var meget slem til at falde af; men det er jo ikke underligt, naar det tilføjes, at en Bygmark og en Havremark, som var bundet efter at have ligget 4—5 Dage paa Skaar, blev sat om i Hoben 4 Gange og saa endda blev løst op i Bindet, før det var muligt at faa det tørt til Hjemkjørsel. Ihvorvel der blev brugt den yderste Forsigtighed er meget Korn faldet af. Da Høsten var saa daarlig, satte vi Haabet til Sukkerroerne, dem skulde man da ikke tørre for at faa dem bjergede; men saa gaaer det galt paa en anden Led. Sukkerroerne ere voxede godt til og ville give et godt Udbytte; men Vejret er jo ikke saa det kan udholdes af Arbejderne at være i Marken, og dertil kommer, at Drainrørene paa flere Steder, og særlig i Hovedledninger, som ikke ligge dybt nok, ere stoppede af Sukkerroens fine Trævlerødder, saa det er umuligt at kjøre paa Jorden, før Roerne ere gravede op og Vandet er borte. Det er jo meget ubehageligt at skulle til

at draine om igjen; men her har vi dog ikke mærket til denne Ulempe før iaar.

Fra Nordfalster. Vintersæden var nogenlunde, slet ikke mere. Enkelte have høstet en ordinær pæn Hvede-avl, de fleste maa nøjes med en Del mindre, og ikke saa helt faa have kun faaet en halv Snes Fold. Kvaliteten var god, da Hveden var ret veludviklet og høstet inden Regnen. Vaarsæden er simpel, den har fyldt omtrent halvt saa meget som sædvanligt, og vil nok forholdsvis give lidt mere, men dog kun en Avl saa ringe, som den ikke har været i Mands Minde. 1881, som er det daarligste Aar jeg mindes, var bedre end dette bliver. Ærter vare tarvelige, Bønner elendige, smaat voxede og ødelagte af Bladlus, saaledes at man ikke faar Udsæden igjen. Rodfrugterne have jo tildels det meste af Sommeren tegnet simpelt, kom op med store Spring og voxede meget smaat i den tørre Tid, men de ere alle blevne langt over Forventning, saaledes at baade Sukkerøer og Runkelroer gave en god Middelaavl, og Kaalrabi, som har tegnet godt hele Tiden, endog en fortrinlig Avl. Eftersaaning i Roemarken, som man jo ellers ikke har ret megen Fornøjelse af, har iaar, naar den er udført i Tide, øget Afgrøden ikke uvæsentligt. Saaledes kan anføres, at en Runkelroemark, som var meget tarvelig — havde store aabne Partier og stod i Stampe i Begyndelsen — ved Eftersaaning den 26de Juni af 5 Pd. Turnipsfrø pr. Td. Land saaet med Radsaamaskine. saa nær de udtyndede og hakkede Runkelroerækker som muligt, dog lykkedes saaledes, at den har vist sig at give 378 Cnt. Runkelroer og 109 Cnt. Turnips pr. Td. Land, uagtet sidstnævnte pletvis blev meget ædt af Kaalorme. Paa lav Jord har sildig Lægning af Vaarsæd givet det bedste Resultat, men næppe paa alm. Agerjord.

Dækning af Langhobene med Rivning har hjulpet meget til at undgaa Omsætning af Sæden og til at bevare den godt; men selvfølgelig indeholder den meste Sæd spirede Korn, da Rodenden umuligt lod sig holde fri derfor.

Udsigterne for Vinterfodringen ere jo ikke gode.

Om Høet end er noget over en Middelhøst, er der jo kun lidt Furage. Men med Sparsomhed kommer man nok igjennem, og der er ingen Tale om at indskrænke Besætningen. Den kan jo heldigvis holdes længe ude, da vi hidtil har havt mildt Vejr, og der er Græs nok. Tilmed kommer den paa Stald i rigtig godt Huld.

Svinepriserne have været ret gode, fordi der efterhaanden bliver en stærk Konkurrence, der endog har udviklet sig saaledes, at Koopmanns Etablissement i Aalborg køber Svin her. Vi have nu Svineslagteri i Nykjøbing, som snart begynder at arbejde, og det i Masnedsund har alt været i Gang i flere Maaneder, saa her har ganske naturligt ikke været megen Stemning for at binde sig, hvorfor ogsaa Nykjøbing Slagteriet kun bliver lille.

Mellem Andelssukkerfabrikken, som trods det lille forarbejdede Roekvantum, dog har havt et meget godt Aar, og de danske Sukkerfabrikker, er der nu truffet Overenskomst, saaledes at sidstnævnte Selskab nu har opgivet at bygge ved Nykjøbing, medens den har solgt de Roer, den endnu var forpligtet til at modtage efter de i sin Tid tegnede Kontrakter, til Andelsfabrikken.

Fra det østlige Lolland. Bygget er, hvor man fik høstet det inden det urolige Vejr, en smuk vægtig Handelsvare, og der er betalt her i Egnen, der nogenlunde hører til »den gode Bygegn« 6,75 Kr. pr. Cnt. Men ingen af Kornsorterne har dog fyldt mindre end Havren, hvor der mange Steder kun var $1\frac{1}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ Læs pr. Td. Land. Af denne har man i Almindelighed kun tærsket til Husbehov, men den vil sikkert kun give meget under Middelhøst; Kartofler roses for et godt Udbytte, og der er ikke megen Sygdom. De have iaar naaet en ualmindelig Størrelse.

Vintersæden er lagt fortrinligt, og i gunstigt Vejr den er ogsaa kommet fortrinligt frem. Rugen staar paa Steder maaske vel tæt.

Fra det vestlige Lolland. Sukkerroerne overgaae noget tidligere Aar paa gode Jorder, og hvor de have været passede, er 5—600 Ctnr., med et Sukkerindhold af 14—16 pCt. temmelig almindeligt, og vil altsaa efter gamle Kontrakter give en Bruttoindtægt af 5—600 Kr. pr. Td. Land. Græsset har været rigeligt, men rundtomkring klager man over Mælkeudbyttet.

Kreaturpriserne have formedelst den rigelige Fodermængde holdt sig temmelig godt, og tidlige Kælvere betales med en Pris af: for Kvier 130—160 Kr., unge Køer 170—200 Kr., ældre Køer omkring 100 Kr.

Fra Langeland. Kartofflerne ere ikke mange men store, saa Udbyttet er godt. Roemarkerne, der i Areal snarere ere i Aftagende end tiltagende, bleve gode, hvor Oldenborrelarverne ikke ødelagde dem, men hvor dette var Tilfældet saas ofte Pladser paa $\frac{1}{2}$ —1—2—4 Skpr. Lands Størrelse, hvor der ikke var Spor af Grønt — hverken Roer eller Ukrudt — Tidsler og Følfod forsmaas ikke af Larverne.

Nord for Tranekjær var ingen, men sydefter fandtes mange Oldenborrelarver, særlig i de Marker, hvor der i Flyveaaret var Græs, og i Nærheden af Egeskove, men ellers store og smaa Pladser overalt.

Fra Midtfyen. Frugtavlens og Dyrkningen af Tomater har iaar givet nogen Indtægt; der er avlet en Mængde Æbler, hvoraf en stor Del ere gaaede til England, men ogsaa til Jylland og Tyskland. Priserne have varieret mellem 3 og 8 Øre pr. Pd. Den laveste Pris dog kun for smaa Frugt til Konserves-Fabrikken i Faaborg, som dog hurtig maatte holde op med at købe af Mangel paa Penge. Af Tomater er der avlet indtil for 600 Kr. Brutto paa 1 Td. Land; men det er kun smaa Arealer, som endnu have været beplantede hermed.

Oldenborrelarver have anrettet nogen Skade; men dog ikke nær saa meget, som i tidligere Aar i samme Larve-

periode som iaar. Ellers have Afgrøderne ikke i kjendelig Grad været angrebne af Insekter eller Sygdomme.

Da Halmængden kun kan ansættes til Middelhøst, maaske endogsaa under Middelhøst, for Vintersæd og Byg og endog kun som absolut under Middelhøst for de store Arealers Vedkommende, der have været besaaede med Blandkorn og Havre, vil der ikke blive saa lidt mindre Halm til Vinterbrug end normalt. Den lidt forøgede Høsmængde vil ikke kunne bøde derpaa, lige saa lidt som Efteraarsaarsgræsningen eller Efteraarsvejret ere saaledes, at Kreaturerne kunne gaa længe ude, hvilket Alt foranlediger, at den største Sparsomhed med Furagen vil blive nødvendig i Vinter. Naar saadan Sparsomhed iagttages fra Begyndelsen af, hvilket nok vil ske, da tror jeg imidlertid, at Furagen vil kunne slaa til, uden at Besætningerne væsentlig indskrænkes.

Vintersædens Lægning er iaar foregaaet under heldige Forhold, og Sæden staar alle Steder udmærket. Efter min Mening er imidlertid, navnlig en Del Rug, saaet for tidlig, saaledes at den let kan blive for stærk inden Vinteren, hvorved der bliver Fare for, at den raadner i Tilfælde af stærkt Snelag.

Fra Assenseggen. De forskjellige Afgrøder have flere Steder været angrebne, endogsaa betydeligt, af Oldenborrelarver. Her i Sognet er opsamlet Larver flere Steder, og alene paa Gaardens Marker i Efteraaret ca. 1000 Pd. Af andre Sygdomme har Brand kun vist sig i Havren.

Udsigterne for Vinterfødningen ere ikke gode, Foderet er kun sparsomt, og det synes ikke at indeholde megen Næring. Mange Steder vil der blive brugt en stor Mængde Tang, Blade og Tørvesmuld til Strøelse. Affaldet fra Sukkerfabrikken er iaar meget begjært. Tidligere har Prisen herfor været fra 16—20 Øre pr. Cnt. men iaar omtr. det dobbelte.

Efteraarspløjningen har hidtil været udført særdeles heldigt, men paa de Marker, der strax efter Høst bleve

skrællepløjede, lægger den stadige Regn nu Hindringer i Vejen for en heldig Udførelse af Arbejdet.

Fra Middelfartegnen. For Vaarsædens Vedkommende har Høstudfaldet været glimrende saavel med H. t. Kvantitet som Kvalitet. Med Undtagelse af enkelte sildig-saaede Marker, der aldrig rigtig naaede at komme med, har Udbyttet for Hvedens Vedkommende været 6 à 8 Læs pr. Td. Land, og Kjerneudbyttet omkring 20 Fold, nogle Steder meget mere og af en hollandsk Vægt af 130—134 Pd.

Rugen gav, hvor den var saaet efter Renbrak, overordentlig megen Halm, enkelte Steder indtil 10 Læs pr. Td. Land. Kvaliteten god (123—125 Pd. holl.), men Udbyttet i Tdr. bliver dog næppe over 14 à 16 Fold. Næsten al Vintersæd blev særlig godt bjærget.

Ogsaa Vaarsæden lovede ret ordentligt Udbytte, men det ejendommelig drilagtige Høstvejr gjorde et slemt Skaar i Beregningerne. Alt hvad der var saaet saa tidligt, at det var kommet nogenlunde ensartet op, blev ogsaa ret tidlig modent. Høstningen begyndte i Slutningen af Juli og Begyndelsen af August. Det var imidlertid ikke blot den modne Vaarsæd, der blev høstet, ogsaa en stor Del halvmodent og særlig tve-modent Korn høstedes med det samme. Alt, hvad der blot var saaet nogle Dage senere iaar, kom nemlig meget uensartet op og blev i høj Grad tvemodent. Det ustadige Vejr begyndte, og paa Grund af den Landmanden medfødte Ilterhed for at bjærge, hvad bjærges kan, blev en stor Del af det halvmodent høstede Korn kjørt i Hus i halvvejret Tilstand. Følgerne ville ikke udeblive. Vaarsæden (Byg, Blandkorn og Havre) gav, saavidt jeg kan skjønne, gennemsnitlig ca. 3 Læs pr. Td. Land. Hvad man vilde have vejret og tørt, maatte man finde sig i at lade blive staaende høstet i flere Uger, hvorved Bygget led meget, baade i Kjærne og Straa. Ved at vende og dreje det imellem Bygerne reddedes det vel fra total Odelæggelse, men forhindres kunde det ikke, at Halmen blev meget mørk, og at de Ax, der berørte Jorden, spirede, ligesom der selvfølgelig gik en Del til Spilde. Bedst

gik det med den Del af det tvemodne Korn, som fik Lov til at staa urørt til Slutningen af August. Det groede endnu rask i August Maaned, høstedes i Slutningen af samme og bjærgedes ind i September i overordentlig gunstigt Vejr. Det vil afgive et godt Foder, medens Kjærneudbyttet selvfølgelig bliver noget smaat. Endnu er her ikke tærsket megen Vaarsæd, og det synes ikke, at Forhaabningerne om et større Kjærneudbytte efter den tørre Sommer skulle gaa i Opfyldelse. Af Bælgfrugter dyrkes her kun lidt, og Udbyttet var kun undtagelsesvis godt.

Fra Egnen ved Fredericia. Udsigterne for Landbruget, paa denne Egn, ere imod Vinteren i det Hele ret gode; Folk ere komne ind paa at føre større Sparsommelighed saavel i Husholdningen som paa anden Maade, samtidig med at de anstrænge sig for at naa større Indtægter, særlig gennem Husdyrsholdet.

Fra Egnen syd for Horsens. Højbjærgningen fra Engene kan ansættes til en Middelhøst, Højbundsengene have givet noget under, men Vandingsengene over, hvorimod Høst-udbyttet for Ageren har været mindre end sædvanligt; Kvaliteten maa i Reglen kaldes god.

Udbyttet af Kornhøsten kan betegnes saaledes: Vintersæden har været god, men Vaarsæden ringe, det vil sige, den første naaer i Reglen en god Middelhøst af Kjærne og henimod Middelhøst af Straa, medens den sidste, navnlig Havren, er under Middelhøst, og dette i endnu højere Grad med Hensyn til Fyldet end til Kjærnen. Straamængden er altsaa i det Hele taget kun ringe, og der maa økonomiseres med Foderet. Kvaliteten er i Reglen god, eftersom Høsten for største Delen var endt førend Regnperioden indtraf. Bælgplanter dyrkes i Reglen ikke, uden for saa vidt, som de i ringere Mængde udsaaes i Blandsæden, og dennes Udbytte har nærmest været som Bygget og Havren, altsaa ringe. Af Handelsplanter dyrke Enkelte Cikorie, men ogsaa den har kun givet et meget daarligt Udbytte. — Den sidst saaede

Vaarsæd manglede ikke sjælden den fornødne Fugtighed til Spiringen, og den sildige Saaning er derfor bleven straffet med, at Afgrøderne bleve tvegrødede og stode grønne til hen i September Maaned. Kjærneudbyttet af saadanne Afgrøder er højst ringe og af daarlig Kvalitet, hvorimod Afgrøden, som Foder betragtet, har noget større Værdi; dog maa dette ikke overvurderes, thi Fyldet er ringe, og de smaa Afgrøder led meget af det daarlige Høstvejr. Den tidligst saaede Sæd spirede godt, men den har sjældent busket sig eller bredet sig, som den noget senere saaede Sæd gjorde, hvorfor den ogsaa under Høsten viste sig at være overordentlig tynd; efter Høsten er der paa disse Marker fremkommet en Mængde grønne Sideskud fra Stubbene, hvilket viser, at man ogsaa ved den tidligste Saatid har lidt et Tab. Man kan i det fremførte se en Stadfæstelse paa Rigtigheden af den gamle Sætning: at Saamanden aldrig bliver klog; men man kan vel ogsaa drage den Lære deraf, at man skal indrette sig paa at kunne lægge Vaarsæden paa den kortest mulige Tid, da man saa ikke fristes til at saa for tidlig eller nødsages til at saa for sent.

Oldenborrelarverne have paa sine Steder anrettet ikke ubetydelig Skade, skjøndt — som i forrige Beretning fremhævet — ikke i den Udstrækning, som man ifølge de uheldige Vegetationsforhold, og da Aaret jo er et af deres stærkeste Angrebsaar, skulde formode. Støvbranden har maaske i Bygget været noget mere fremtrædende end sædvanlig.

For Kvægets Sommernæring maatte der i 4—6 Uger gjøres ikke ubetydelige Offre, men da Græsningen i For-sommeren og i Efteraaret har været ret rigelig, er Udbyttet af Mælk ikke blevet saa daarligt endda; men man maa erindre, at der fra dette Udbytte skal drages Værdien af de gjorte Offre, og dette formindsker Indtægten betydelig.

Hvad Fyldefoderet angaar vil man, ved Paapassenhed og ved at anvende mere Vintersædshalm end sædvanlig til Foder, kunne slaa sig igjennem dermed, medens man derimod ikke

kan undgaa at komme til at købe mere Kraftfoder end sædvanlig paa Grund af den daarlige Vaarsædshøst.

Vintersæden er i Reglen bleven lagt godt og i rette Tid, men dens Udvikling har i Forhold dertil ikke været saa frodig, som man skulde formode, hvad der vel maa tilskrives, at Efteraaret har været vandet, men ikke varmt.

Fra Aarhuseggen. Rug og Hvede er her paa Egnen gennemgaaende udmærket. Straaet er meget langt og Kjerneudbyttet saavel hvad Kvalitet som Kvantitet angaar meget tilfredsstillende. Bygget er ogsaa godt, men om virkelig godt Maltbyg kan der selvfølgelig ikke være Tale. Imidlertid frembyder det en udmærket god og egal Handelsvare, selvfølgelig til en Pris af ca. 1 Kr. mindre pr. 100 Pd. end godt Maltbyg. Havren skjæpper iaar udmærket, og Kvaliteten er god. Da Prisen paa Havre er særlig høj, ville mange vistnok foretrække at sælge den og i Stedet for benytte andre Foderstoffer, fornemlig Majs, der foruden at være billig tillige maa anses for at være godt egnet til Kreaturfoder.

Kornet har flere Steder været angrebet af Oldenborrelarver og derved lidt en Del, og det samme gjælder ogsaa for Rodfrugterne og Græsmarkerne. (Exempelvis kan anføres, at man et enkelt Sted kun har avlet 50 Tdr. pr. Td. Land og tilmed af meget daarlig Kvalitet). Indsamling har flere Steder været foranstaltet, men ikke alvorligt nok, det lader næsten til, at det endnu ikke rigtig er gaaet op for Folk, at det ikke blot er den øjeblikkelige Afgrøde, men ogsaa de følgende, der lide under Larvernes Angreb. Til næste Flyveaar bør der tages alvorlig fat og vel at mærke overalt, thi hvad kan det nytte, at man selv samler, naar ens Nabo ikke gjør det.

Græsningen var iaar først paa Sommeren rigelig. Derefter kom en Periode, da de fleste maatte tage Køerne ind en Maanedstid og i Forbindelse med Grønnavre give et Tilskud af Kraftfoder. Mælkeudbyttet var vel i den Tid tilfredsstillende, om man end maatte »betale sit Smør«, men det gav mange Steder et stort Skaar i den ventede Afgrøde, og

det skortede ogsaa ofte paa Halm saavel til Foder, som til Strøelse. Den regnfulde Eftersommer bevirkede imidlertid, at Græsset atter kom til Kræfter, og efter at Kørerne vare komne ud, kunde de holdes ude til langt hen paa Efteraaret — kun enkelte Steder ere de atter bundne ind.

Fra Grenaaegnen. Høstudbyttet har paa Ageren været meget tarveligt, idet kun forholdsvis smaa Arealer have kunnet undværes til Høslet, og Tørreren havde allerede sat sit Spor ogsaa paa Græsmarkerne. Engene have givet et Udbytte, der i Kvantitet falder under middel, men Kvaliteten, saavel af Ager- som af Enghø, har været god. Hvor der bjærges Efterslet, har denne ogsaa været mindre end normal, da Tørreren har udstrakt sin Virksomhed ogsaa dertil; Regnen formaaede ikke at bløde den stærkt udtørrede Grønsvær tilstrækkeligt. Hvor Græsset har været slaaet i Begyndelsen af September, er Bjærgningen som Regel lykkedes godt; det senere slaaede Græs ligger sædvanlig endnu paa Jorden og er saa godt som ødelagt.

Mejemaskiner bruges saa godt som ikke paa Markerne heromkring, der ejheller egne sig dertil (stenede og bølgeformige). Derimod bruges de meget i Kolind-sund, og med stor Fordel. Der bruges ogsaa meget at stakke Negene sammen, naar det truer med Regn og de omtrent ere tjenlige til Hjemkjørsel; dækkede med Rivelse og overbundne trodse saadanne Stakke næsten ethvert Vejrlig, og Stakningen er meget hurtig udført, hvor Kornet er godt groet; er der langt mellem Negene er det en anden Sag.

Sommergræsningen har været særdeles knap, hvor der ikke haves særlige Hjælpkilder, og Kreaturerne have ligefrem lidt Mangel, tilrods for delvis Staldfodring. Det fugtige Vejr i August og navnlig i September og Oktober har frembragt en særdeles god Eftergræsning, og dette har bevirket, at Kvæget indtil nu har holdt sig godt, og trods det fugtige Vejr bevaret et godt Haarlag. Først de sidste Dage have bragt kold Luft; indtil da var Temperaturen om Natten ikke under 5 Gr. R. og om Dagen 7—10 Gr. Mælkeudbyttet har

været gunstigt i saa Henseende for Foraarskøer og Overløbere. Furagen er knap, men hvad værre er, der er ogsaa kun lidt Havre til Disposition. Det vil blive en stræng Vinter for mange.

Den saa meget anbefalede Benyttelse af Stubjorden til Saaning af Raps, Sennep, Stubroer o. lign., har ogsaa været anvendt meget her paa Egnen, men jeg tror ikke man som Regel har havt nogen Lykke dermed. Planterne have ingen Udvikling faaet, særlig anser man Stubroer for uheldige, tilmed da Frøet er meget dyrt.

Fra Randersegnen. I den varme Maj og Juni voxede Græs og Kløveren meget stærkt, saalænge Vinterfugtigheden var i Jorden, allerede midt i Juni maatte Kløveren slaas, da den ellers stod i Fare for at visne i den stadige Tørre og Varme. Udbyttet blev ikke som ventet i Foraaret, men dog 2 à 3 Læs pr. Td. Land, og af udmærket Kvalitet, hvor Stakningen fulgte hurtig efter Slætten. Udbyttet paa Engene var meget forskjelligt. Fugtige Enge, og Enge, der have været pløjede og lagte ud med gode Græsarter og Kløver have givet et meget godt Udbytte, og hvor Slætten fandt Sted i Slutningen af Juni er der avlet en god Efterslæt i September, saa der er avlet indtil 6 Læs i begge Slæt pr. Td. Land. Kvaliteten var udmærket, hvor Stakningen fandt Sted i rette Tid. Var Høhøsten mindst en Middelhøst, stillede det sig ganske anderledes med Kornhøsten, der gennemgaaende er meget under en Middelhøst. Vintersæden er den Sædart, der gennemgaaende er bedst baade hvad Straa og Kjærne angaar, Kjærnen er vægtig og smuk af Farve, kun paa Jorder med Sandunderlag var Kjærnen lille og slet, og paa meget lette Jorder undertiden gold. Den tidlig saaede Vintersæd har givet mest Halm, den sidst saaede bedst Kjærne. Byghøsten har gennemgaaende været den daarligste, Straaet var kort og tyndt, Vipperne kun tildels skudt igjennem, og tvemodent, saa det er meget vanskeligt at tærske og tørre samt har en mindre god Farve og Vægt. Havren er lidt bedre, den fik megen Gavn af Regnen, der faldt i Begyndelsen af Juli, og gennemgaaende er den senest saaede Vaarsæd den, der har givet

bedst baade Kjærne og Halm. Kartofflerne ere nu omtrent optagne, de give et ualmindelig stort Udbytte, ere runde, men paa lette og tørre Jorder undertiden lidt skurrede. Paa Grund af den tidlige Høst er der tidligt pløjet og saaet betydelige Arealer med Grønfoder, bestaaende af Sennep, Spørgel og Boghvede, der er voxet godt til og har givet baade god Græsning og Slæt til Staldfoder. Det synes, som om der er ved at arbejde sig den Anskuelse op, at Roer tære for meget paa Jorden.

Fra Hobroegnen. Kartoffelafgrøden har været ualmindelig god hvad Kvaliteten angaar, hvorimod der er en Del Sygdom paa Knoldene, dog meget mindre paa den gamle røde og Magnum Bonum, end paa de andre Varieteter. Prisen, der betales for Kartoffler paa Brænderierne, er imidlertid lille, saa at 1,75 Kr. pr. Td. er det højeste, der nu kan naas, tidligere blev der dog betalt indtil 2 Kr. Turnips og Kaalrabi ere, hvor der blev saaet i Tide, usædvanlig gode, hvorimod de, hvor de bleve sent saaede, saa de først kom op efter Regnen, ere noget tilbage i Udvikling, men give dog et ret godt Udbytte. En Del silde saaede bleve omharvede af Frygt for at Ukrudtet skulde være for bekosteligt at bortrense i Forhold til den Afgrøde Rodfrugt, der kunde ventes avlet.

Insektangreb i større Udstrækning har der ikke været, hvorimod den sildig modnede Vaarsæd blev stærkt angrebet paa Stængel og Blade af Rustsvamp. Dette var navnlig Tilfældet med graa Havre, der tegnede ret lovende, og viste, da Regnen indtraadte, sin Evne til at restaurere sig. Rustsvampen ødelagde næsten alt graat Havrestraa saaledes, at dette omtrent er ubrugeligt og uden Næringsværdi for Kvæget.

Vinterfodringen vil blive knap, thi Halmmængden er meget lille, og Kornmængden vil mange Steder blive utilstrækkelig til at yde den Kraftfodermasse, man nu er kommet i Træk med at give. Navnlig vil Havren ikke blive tilstrækkelig til Hestebesætningen og Udsæd. Dernæst har det vist sig, at

Fodret ikke er drøjt, saa der maa fodres paa den mest paa-passende Maade, hvis det skal slaa til.

Fra Egnen mellem Hobro og Aalborg. Alle højtliggende Ejendomme vare færdige med Høsten i August eller senest den 1ste Uge af September, men for de Ejendommens Vedkommende, som have større Arealer af Tørvejord besaaet med Korn, trak Høsten i Langdrag — ja er end ikke endt nu den 24de Oktober. Man begyndte at høste Kjærkornet i den 2den Uge af September, men saa havde vi det Særsyn, at fra den 19de September og til Dato, 21de Oktober, har der saa at sige ikke været to paa hinanden følgende Dage med Tørvejr. Har man faaet Kornet tørt i Løbet af 1 eller 2 Dage og haabede paa at kjøre ind den tredje Dag, saa har det plaskregnet, saa Mængder af Korn staa ude her endnu paa Mosejorderne. Tungt at se paa et saadant Aar, hvor hvert Straa er Penge værd. Særlig gav den 12te og 14de Oktober saadanne Vandmasser ned, saa noget lignende næppe har været kjendt. Denne vaade Periode har vanskeliggjort Kartoffelhøsten, som ellers er fortrinlig — 100—120 Tdr. pr. Td. Land omtales almindeligt. Roerne voxede ogsaa godt til, hvor de blot kom op i rette Tid, men selv de Marker, der først kom til Spiring i Juli, give et ganske godt Udbytte.

Insekter have ikke gjort nogen væsentlig Skade, men Bladrust angreb baade Byg og Havre i betydelig Grad i Løbet af August Maaned, saa Markerne havde et helt sygeligt Udseende.

Kvæget led af Tørren, og Græsmangelen var følelig, saa Meieriudbyttet sank ned til et Minimum, som ikke i mange Aar. Der saaedes en stor Del Sennep, Raps og Stubroer for at hjælpe paa Efteraarsgræsningen, men jeg frygter Fordelen derved er for en Del gaaget tabt ved, at disse Planter har skadet Smørrets Kvalitet, i hvert Fald har jeg hørt det omtale som en Grund til Afsmag fra flere Mejerier.

Trods Udsigterne til et knapt Foderaar have Kreaturpriserne holdt sig mærkværdig højt, og var der blot avlet

bedre, saa vare Tiderne slet ikke saa daarlige. Priserne paa Heste, Kalvekøer, Faar og Svin ere jo meget tilfredsstillende, men de knappe Aar have bevirket, at der er lagt for lidt til af alle Husdyr, saa der er for lidt Overskud til Salg.

Vintersæden blev iaar saaet saa tidlig som næppe nogensinde før, der var Tid dertil og heldigt var det, thi den er voxet saa uhyre lidt i den sidste Maaned, grundet paa den megen Fugtighed og alt synes at tyde paa en tidlig Vinter, saa det er heldigt, at den har Kraft til at staa imod med. En ren, velholdt og velbehandlet Brak er og bliver en Hovedfaktor i Landbruget — og al Tale om Forfrugter — benyttet Brak m. m. vil kun blive Undtagelser fra Reglen, og dyre Lærepenge har manges Landmand betalt i den Retning. Ren Brak, kraftig Vintersæd — saa gaar det godt hele Rotationen!

Vinterbyg er begyndt at spille en Rolle; men jeg mener kun det faar Betydning, hvis det viser sig, at Rug kan give en god Afgrøde derefter, og kun paa Jorder, hvor der er vanskeligt at avle Vaarsæd. En Rotation at anbefale paa meget let Jord er: 1) Halvbrak, gjødet, 2) Vinterbyg saaet i sidste Halvdel af August, høstes gjerne i Juli, pløjes let, atter en Pløjning; 3) Rug med Kunstgjødning til Hjælp; 4) Kartofler hvortil Staldgjødning, helst tidlig modne, og 5) Rug eller Havre, Udlæg 4—5 Aars Græsleje efter Behag. Kun under saadanne Forhold har Vinterbygget Betydning, men store Fold kan det give — jeg har iaar 20 Fold, ifjor 16 Fold.

Den økonomiske Misere er stor blandt Landmændene, flere Tvangsauktioner ville finde Sted, og Ejendomspriserne ere gaaede meget ned. Det er en Selvfølge, det maa være saaledes. Thi den allerførste Prioritet i Landejendomme, Skatter og Arbejdsudgifter stige Aar for Aar og de skulle udredes fremfor Alt, og disse Posters stadige Stigen er ikke noksom taget i Betragtning. Folkeholdet er stadig vanskeligere — Piger næppe at opdrive. Held den Landmand, som ved at sørge for at have en Stok af gifte Arbejdere ikke staar helt hjælpeløs den 1ste November. Her *er

mange store Gaarde, som endnu ikke have faaet en eneste Pige fæstet (d. 24de Oktober).

Fra det østlige Vendsyssel. Af Plantesygdomme har Bladrust særlig angrebet Havreafgrøderne i større Omfang end nogensinde tidligere mindes og i saa stærk en Grad, at mange Afgrøder totalt ødelagdes, særlig hvor det ej bemærkedes i rette Tid, saa at Mejnningen foretoges strax ved Sygdommens Begyndelse. Hvor man undlod dette, blev hele Afgrøden mange Steder totalt ødelagt. Udsigterne for Vinterfodringen ere saaledes ikke lyse, men paa den anden Side er der vel ikke Grund til at befrygte nogen almindelig Fodermangel, særlig da Efteraaret synes at ville blive gunstigt, saaledes at Besætningerne endnu 20de Oktober i Hovedsagen græsse ude.

Kreaturpriserne have været ret gode paa vore Markeder, hvilket vel ogsaa i Hovedsagen maa tydes som et gunstigt Tegn paa, at den forhaande værende Fodermasse anses for nogenlunde tilstrækkelig.

Mejeriudbyttet har som Helhed været betydeligt under det normale, saaledes har Juni og Juli Maaneders Mælkeudbytte for herværende Besætnings Vedkommende været 45,000 Pd. mindre end ifjor, eller 22 pCt., og trods det mindre Mælkeudbytte har Smørudbyttet forholdsvis været ringere; derimod har Priserne paa Smør og særlig paa Flæsk været en Del bedre end ifjor, hvad omtrent har udjævnet det mindre Produkt-Udbytte.

Vintersæden er lagt en Del tidligere end ifjor, men spirede langsomt og er først i den sidste Tid begyndt at brede sig.

Arbejdsforholdene have været ret rigelige iaar, mærkværdig nok ere de knappere nu i Efteraaret. Vor Egn er desværre i stor Maalestok ugunstig stillet med Hensyn til solide, faste og paalidelige Arbejdsfolk; der driver et Utal af unge og yngre Arbejdere omkring fra Gaard til Gaard, arbejde 8 Dage hist og 14 Dage her. Saadanne ere ikke forsynede med Skudsmaalsbøger eller andet Vidnesbyrd, de

attraa at komme og gaa saa sporløst som muligt, og ere ikke nogen solid Støtte for Agerbruget. Hvorledes man skal komme over dette »Samfundsonde«, der absolut virker demoraliserende i overordentlig mange Retninger, er vanskeligt at sige, saafremt en Klausul til vor Tyendelov ej kan erholdes, der bestemmer, at alle Arbejdere skulle være forsynede med »Opholdsbøger«, og en saadan Bestemmelse vil næppe kunne erholde Lovkraft, da den i vore »humane« Tider er altfor lidt stemmende med det letfærdige Begreb »demokratiske Hensyn«, der hensynsløst søges gennemført, om »Demokratiet« ogsaa gaar til Hundene under slige humane Hensyn.

Fra Thy. Kvægets Sommernæring har været meget knap, da Græsmarkerne allerede midt i Juni vare helt afsvedne. Kvæget holdtes da helt eller delvis paa Stald paa overgjemt Halm, undertiden med lidt Tilskud af Kraftfoder i en Maanedstid. Siden er det holdt delvis med Grøntfoder, saasom Vikkehavre, gul Sennop, Raps og Lignende, men da man hele Tiden har indseet, at Sparsomhed var nødvendig, er der kun givet mer eller mindre tilstrækkeligt Foder, og i Henhold til disse Omstændigheder har Mælkeriudbyttet været yderst ringe.

Aaret er i sin Helhed det knappest i Rækken af de daarlige Aar, omend noget bedre end det saa ud til i Forsommeren.

Fra Viborgeggen. Med Vaarsæden var det daarligt. Byg og Havre blev kort i Straaet — kom mange Steder ikke til fuld Kjørneudvikling — og da Høsten skulde begynde kom Regnen og frembragte grønne Spirer, der vanskeliggjorde Høsten endnu mere. Straaet og Kjærnen led meget af Regnen, og der spildtes meget ved at tumle med Kornet paa Markerne for at faa det tørt imellem Regnbyggerne. Kun tidlig saaet Byg, og paa frugtbar Jord, lykkedes det at faa denne Sæd i Hus, inden Regnen kom. Paa sildig saede og kolde Jorder kom Regnen Væksten tilgode, og alt voxede godt i det gode Vejr i September, men mange Steder lod man det

staa for længe og stolede formeget paa Vejret, og ser man endnu flere Steder Korn, især Havre, staaende paa Markerne.

Kartoflerne afgive et godt Udbytte. Roerne udviklede sig godt ved det fugtige milde Efteraar, men er der ofte Spring i Raderne.

Oldenborrelarverne have iaar forarsaget stor Skade, og afædt store Strækninger totalt af Vaarkornet og Roerne. Straaene laa visne paa Marken med Roden afædt, og værst paa Marker i Nærheden af Skov, der ligeledes trues med Ødelæggelse næste Aar, da Jorden ved Eftergravning viste sig fuld af Larver.

Den tidlige Indhøstning af Vintersæden gav Anledning til, at mange pløjede Stubmarken og isaaede Stubroer, Raps, Boghvede og Agersennop, men viste det sig, ligesom i det tørre Aar 1868, at denne Eftersaaning ikke var til stor Nytte, da Planterne bleve for smaa til Høstning. Græsning var der nu nok af paa Græsmarkerne, og hvor Boghveden var isaaet. Agersennoppen var den Besaaning, der voxede bedst, men blev kun til Nytte ved at nedpløjes som Gjødning. Saaede Stubroer naaede kun at blive smaa Knolde, der ikke kunde betale Arbejdet ved Optagningen og vare som Afgræsning uden Værdi. Aaret der begyndte saa godt, var atter en Skuffelse for Landmanden, og Haabet om at indhente Noget af, hvad man havde tabt de foregaaende Aar, atter tilintetgjort.

Fra Hammerum Herred. Efteraarsgræsningen har været og er ganske udmærket god. Mælkeudbyttet har selvfølgelig rettet sig efter Græsningens Godhed; dog havde det sin Vanskelighed at oprette Tilbagegangen af Mælkemængden i den tørre Tid. Da der de fleste Steder (undtagen i de allerskarpeste Hedeegne, hvor der ingen Eng haves) er avlet saa rigelig og godt Hø, at ikke alene alle Husene ere fulde, men de Fleste have endog flere Stakke ude, synes der iaar at være gode Udsigter for at kunne fodre endog en rigelig Besætning igjennem.

Der haves for Tiden en usædvanlig Mængde Mus næsten

overalt i Huse og paa Markerne, hvor man paa Stubbene ofte pløjer hele Familier op.

Fra Bornholm. Heldigvis vare de Fleste tidlig paa Færde med at saa Vintersæd, skjøndt Jorden var for vaad og derfor ubekvem, og de, der ikke fik den lagt i god Tid, have siden maattet opgive at saa, da Brakmarken blev saa opblødt af Regnen, at den ikke kunde bære Hestene, og flere udrænedede Jorder have aldeles ikke været til at behandle, efter at Høsten var endt. Den 4de Oktober affholdtes der i Aakirkeby en særdeles vellykket Frugtudstilling, og samtidig hermed holdt den landøkonomiske Forening en Frø- og Rodfrugtudstilling; skjønt Rodfrugtavlens iaar har stillet sig meget uheldig, saa mange Rodfrugtmarker, begrundet i den stærke Tørke i Forsommeren, maatte omsaaes dels med Turnips, dels med 6-rad. Byg eller Vikkehavre, og de Roer, der kom op i god Tid, bleve satte meget tilbage af Tørken, havde man dog den Glæde at se en ret righoldig og god Udstilling af Rodfrugter; ved at se Listen igjennem over de Præmietagende viste det sig, at de fleste vare Husmænd, der havde erholdt Præmie for ypperlig Dyrkning eller havemæssig Dyrkning i tidligere Aar. Da jeg i flere Aar, som Medlem af Landboforeningens Belønningsudvalg, har havt Lejlighed til at se de Fremskridt, flinke Husmænd have gjort, var det mig en Tilfredsstillelse at se dette Resultat af Udstillingen. De Penge, der af Statskassen anvendes til Husmandspræmier, ere særdeles godt anvendte, de virke som Opmuntring for flinke Husmænd, som sætte en Ære i at faa Præmie og anstrænge sig yderligere for Aaret efter at naa en endnu højere, ligesom de Husmænd, der erholde Præmier, tjene som Exempel for andre. Medens man i de første Aar, Præmieringen begyndte, havde Vanskelighed ved at finde Husmandsdyrkning, der var værdig til at præmieres, er det nu omvendt; det er vanskeligt at faa Præmier nok til saamange, der kunne have fortjent dem.

Registre.

a. Æmner.

- Agerbruget.** Herregaardsdriften i Sjælland ved Udgangen af det attende Aarhundrede. Side 312.
- Agerdyrkningsberetninger.** 383, 590 og 766.
- Agerdyrkningskemi.** Knoldene paa Bælgplanternes Rødder og deres Evne til at omsætte Kvælstofforbindelser. 577.
- Diskussion om samme Æmne. 752.
- Analysér af Foderstoffer ved Svinefedning.** 190.
- af Mælkens Omdannelse ved Yvertuberkulosen. 535.
- Avlsforeninger.** 37.
- Biografi,** Edward Tesdorpf. 617.
- Blodbrød som Foder.** 165.
- Byg.** Maltbygdyrkningsforsøg 1889. 756.
- Diskussion i det Kgl. Landh.-Selskab:**
- om Fodringsforsøg med Svin. 201.
- - - - med Malkekøer. 737.
- - Knolddannelsen paa Bælgplanternes Rødder. 752.
- Fedning.** Kvægfedning paa Kvelstrup. 328.
- Fodringsforsøg med Svin.** 120.
- med Malkekøer 1888. 664.
- - - - 1889. 694.
- Handel.** Udførslen over Esbjerg til England. 375.
- Herregaardsdriften paa Sjælland ved Udgangen af det 18de Aarhundrede.** 312.
- Hesteavl** 1888. 44.
- Hestehold.** Tuberkulosen blandt Hestene i Danmark. 494.
- Historie,** Tuberkulosens — i Danmark. 414.
- Husdyrbruget** 1888. 26.

Kvelstrup, Kvægfedningen paa —. 328.

Kvægsygdomme. Tuberkulosen blandt Kvæget i Danmark. 422.

Landbruget 1888. 1.

— Landøkonomiske Meddelelser fra forskellige Egne om Aaret 1888. 205.

— Herregaardsdriften i Sjælland ved Udgangen af det 18de Aarhundrede. 312.

Landbrugsudstilling, Nordisk — 1888. 257.

Landhusholdningsselskabets Generalforsamling 1888. 357.

Margarineloven af 1888. 45.

Mejeribruget i Danmark 1888. 59.

Mælk. Smitteevnen af tuberkuløs —. 507.

— Undersøgelse af Mælkens Omdannelse ved Yvertuberkulose. 535.

Petroleumsmaskine, Spiels —. 353.

Plantefysiologi. Knoldene paa Bælgplanternes Rødder og deres Evne til at omsætte Kvælstofforbindelser. 517.

— Diskussion om dette Æmne. 752.

Plantesygdomme hos Kulturplanterne 1888. 744.

Redskaber og Maskiner. Spiels Petroleumsmaskine. 352.

Slagtevægt og levende Vægt ved Svinesalg. 167 og 204.

Smørundersøgelser til Beskyttelse af Danmarks Smørinteresser i England. 379.

Statistik. Danmarks Ud- og Indførsel af Landbrugsprodukter 1887—1888. 98.

Svin. Tuberkulosen blandt Svinene i Danmark. 497.

Sygdomme hos Dyrene. Tuberkulosen blandt Husdyrene i Danmark. 409.

— Smitteevnen af tuberkuløs Mælk. 507.

Sædskifte. Herregaardsdriften i Sjælland ved Udgangen af det 18de Aarhundrede. 312.

Tesdorpf's, E. Udrædelse af Landhusholdningsselskabets Præsidium. 358.

— Foreløbigt Mindeord om Gehejmekonferentsraad Tesdorpf. 407.

— Biografi. 617.

Tuberkulosen blandt Husdyrene i Danmark. 409.

— Mælkens Omdannelse ved Yvertuberkulosen. 535.

Tyreforeninger. 37.

Ud- og Indførsel af Landbrugsprodukter 1887—88. 98.

Udstilling. Landbrugsafdelingen ved den nordiske —. 257.

Yvertuberkulosen og Mælkens Omdannelse ved —. 535.

b. Forfattere.

- Appel, A.** Husdyrbruget 1888. 26.
— Kvægafødning paa Kvelstrup. 329.
- Bang, B.** Tuberkulosen blandt Husdyrene i Danmark. 409.
— Smitteevnens af tuberkuløs Mælk. 507.
- Bøggild, B.** Mejeribruget i Danmark 1888. 59.
- Christensen, C.** Herregaardsdriften i Sjælland ved Udgangen af det 18de Aarhundrede. 312.
- la Cour, A.** Edward Tesdorpf. En Biografi. 617.
- , **J. C.** Landbruget 1888. 1.
— Foreløbigt Mindeord om Gehejmekonf. E. Tesdorpf. 407.
- Ellinger, H. O. G.** Spiels Petroleumsmaskine. 353.
- Fjord, N. J.** Fodringsforsøg med Svin. 27de Beretning. 120.
— Fodringsforsøg med Malkekøer i 1888. 26de Beretning. 664.
— Fodringsforsøg med Malkekøer i 1889. 28de Beretning. 694.
- Jensen, J.** Hesteavlens 1888. 45.
- Reck, Fr.** Danmarks Ud- og Indførsel af Landbrugsprodukter 1887—1888. 98.
- Rostrup, E.** Knoldene paa Bælgplanternes Rødder. 577.
— Plantesygdomme hos Kulturplanterne i 1888. 744.
- Sonne, Chr.** Landbrugsafdelingen ved den nordiske Udstilling 1888. 257.
— Maltbygdyrkningsforsøg 1889. 756.
- Storch, V.** Undersøgelser af Mælkenes Omdannelse ved Yvertuberkulosen. 535.

c. Tegninger.

- Spiels Petroleumsmotor. 354 og 355.
- Analyse af Mælk fra yvertuberkuløse Køer. 568.
- Tuberkelbaciller og Mælkekjertler. 576.
- Rodtrævl af en Rødkløver med ægformede Knolde. 578.
- Rod af en Bønnevikke med Knolde. 578.
- En Svampehyfe. 581.
- Svampehyfer, Sporangie og Hvilespore. 583.
- Sværmsporer. 583.
- En Bakteroidcelle. 584.
- Bakteroider. 585.
- Grafiske Fremstillinger af Mælk ved forskjellig Fodring. 694 ff.
-

